

**Алматы экономикалық колледжінің білім беру үдерісін
психологиялық қолдау жұмыстарының есебі
/2022-2023 оқу жылы/**

2022-2023 оқу жылы колледж психологының психологиялық қызметінің жылдық жұмыс жоспары құрылып, бекітірілді. Жоспар психологияның бес бағытын қамтыды.

1. Диагностика
2. Коррекциялық және дамыту жұмыстары
3. Профилактикалық және ағарту жұмыстары
4. Психологиялық кеңес беру
5. Ұйымдастыру-әдістемелік жұмыс

Оқу жылын студенттердің (1-4 курс) жаңа оқу жылына дайындығын зерттеуден басталды. 2022-2023 оқу жылында оқуға түскен студенттер туралы мәліметтер жинақталды: әлеуметтік аз қамтылған, көп балалы, ата-анасының қамқорлығысыз қалған жетім және мүмкіндігі шектеулі студенттер, бақылауда тұратын студенттер (қалалық, аудандық), медициналық ерекшеліктері бар студенттер анықталды. Сонымен қатар, сабақты себепсіз жиі қалдыратын студенттермен (5 студент) жекелеген жұмыстар жасалды, студенттің әлеуметтік-материалдық жағдай зерттелді. Олардың педагогикалық-психологиялық диагностикалық карталары жасалды, күнделікті бақылауға алынды.

Қыркүйек айынан бастап әлеуметтік аз қамтылған, көп балалы отбасылардың студенттерін зерттеу барысында 2 студенттің (2020-2021, 2021-2022 оқу жылынан есепте тұр) отбасындағы әлеуметтік-жағдайы өте төмен деңгейде екендігі анықталды. Аталған студенттердің әлеуметтік-материалдық жағдайын тексеру мақсатында тұрғылықты мекен-жайы бойынша зерттеу актісі жасалды. Аталған студенттермен әңгімелесу, кеңес беру жұмыстары жүргізілді. Қазіргі уақытта студенттердің көңіл-күйі қалыпта. Психологиялық жағдайы, көңіл-күйі бақылауға алынды.

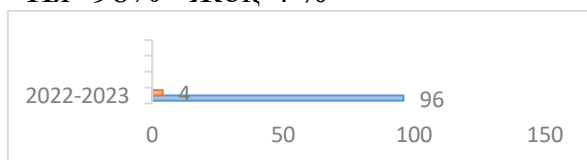
Қыркүйек айынан бастап жетім балалармен (12 бала) әрқайсысымен жеке сұхбаттасу жүргізілді. Олардың жеке өмірі, қызығушылықтары, топтағы студенттермен қарым-қатынасы, оқу-үлгерімі зерделенді. Топ жетекшілеріне жетім балалармен жұмыс істеу тәсілдері туралы бағыт-бағдар берілді. Жетім балалар ішінен екі студент тәртіп бұзуға, қаңғыбастыққа бейім екендігі анықталды. Алматы облыстық Білім басқармасына хабарланды. Аталған екі студент «Ерекше бақылауға» алынып, күнделікті жұмыстар жүргізілді. Студенттерден «Мазасыздану деңгейін анықтау» (Шкала реактивной личной тревожности Спилбергера-Ханина.) тесті, «Кактус» әдістемесі, алынып, қорытындыланды. Диагностика нәтижелерін басшылыққа алып, студенттермен әңгімелесу, кеңес беру, коррекциялық жұмыстар, директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасарымен, ішкі істер органдарымен бірлескен жұмыстар жүргізілді. I жарты жылдық қорытындысы бойынша «Ерекше бақылауға» алынған 2 студенттің (2 курс,

1 курс студенті) тәртібінде оң өзгерістер байқалмайды. 1-курс студенті психиатр көмегіне ай сайын барады (арнайы қабылдауға).

2022-2023 оқу жылына қабылданған 1-курс студенттерінің әлеуметтік-психологиялық бейімделуін анықтау мақсатында қыркүйек-қазан айларында «Бейімделу анкетасы» жүргізілді. Қатысқан студенттер саны 16 топтан 425 студент. Қорытындысы төмендегідей:

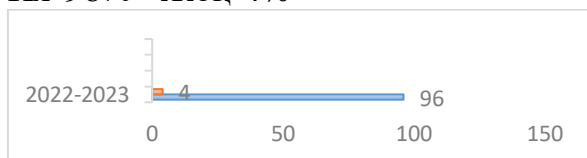
1. Сіз осы оқу орнына өз қалауыңызбен түстіңіз бе?

Ия -96% Жоқ-4 %

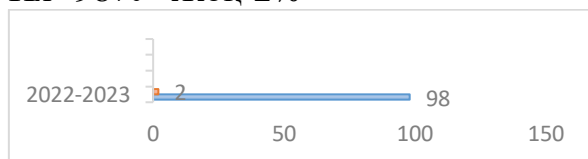
2. Сізге колледжде білім алған ұнай ма?

Ия-96% Жоқ-4%

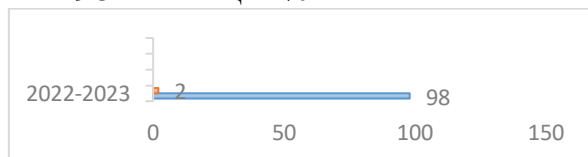
3. Сізге колледж оқытушыларының дәрісі түсінікті ме?

Ия -98% Жоқ-2%

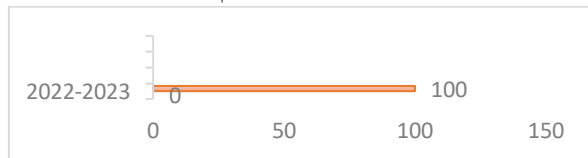
4. Оқытушылардың сізге деген қарым-қатынасына көңіліңіз толады ма?

Ия -98% Жоқ-2 %

5. Оқытушылар сізге дауыс көтеріп, намысыңызға тиетін сөздер айтқан сәт болды ма? (болса, оқытушының аты-жөні)

Ия -0% Жоқ-100 %

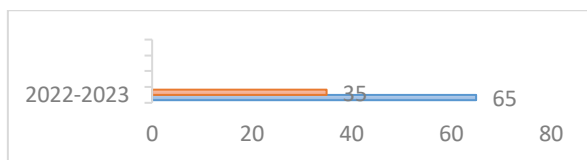
6. Сіздің ойыңызша, топ жетекшісі сізге жеткілікті түрде көңіл аударды ма?

Ия -93% Жоқ-7 %

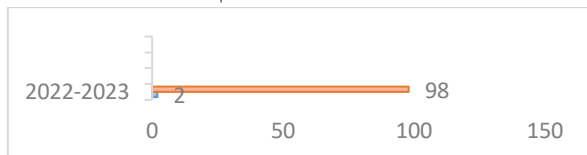
7. Сіз топ жетекшіңіздің, топ шеберіңіздің көмегіне жүгінесіз бе?

Ия -65% Жоқ-35%

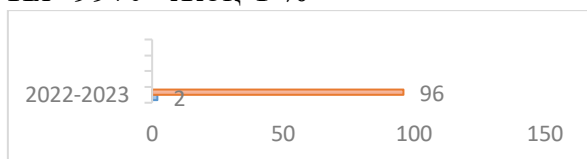
8. Топ жетекшіңізді немесе топ шеберіңізді ауыстырғыңыз келеді ме?

Ия -2% Жоқ-98%

9.Топ арасында достарыңыз бар ма? Кімдер?

Ия -99% Жоқ-1 %

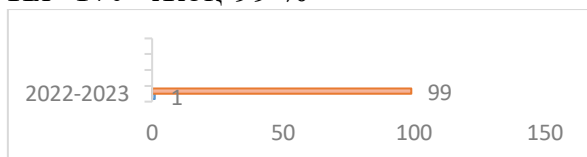
10. Сіз топты жақсы не жаман деп екі топқа бөлесіз бе? Себебі?

Ия -0% Жоқ-100 %

11. Топтағы студенттермен түсініспеушілік жағдай болды ма?

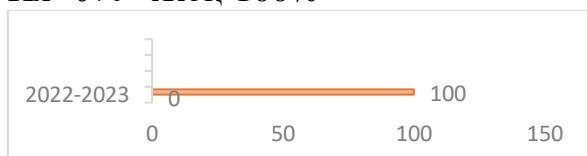
Ия -1% Жоқ-99 %

12. Жоғары курс студенттерімен келіспеушілік жағдайлар болды ма?

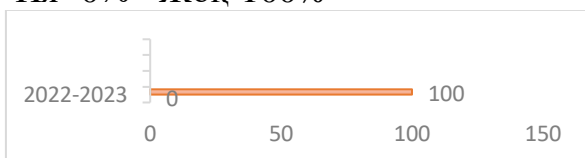
(Болса, қандай, кіммен?)

Ия -0% Жоқ-100%

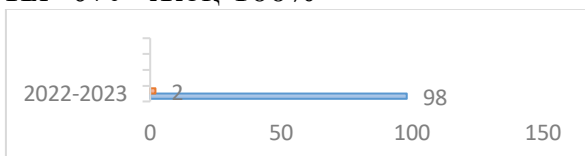
13. Сіз колледж қабырғасында қандай да бір адамнан қысым көресіз бе?

Ия -0% Жоқ-100%

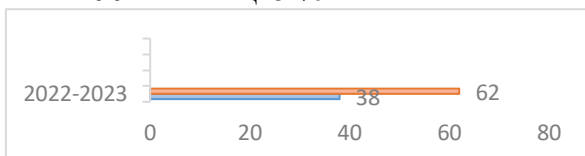
14. Колледж тәртібіне, оқитын тобыңызға үйрендіңіз бе?

Ия -0% Жоқ-100%

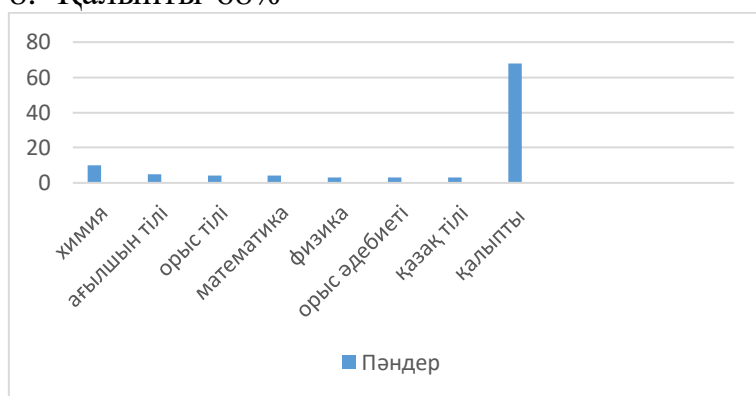
15. Колледждегі қоғамдық жұмыстарға белсенді қатысасыз ба ?

Ия -100% Жоқ-0 %

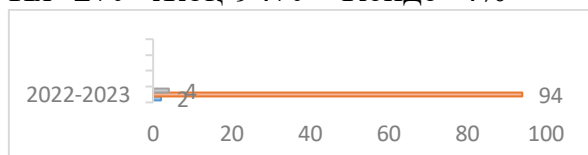
16. Қандай пәндерді оқу қиындық тудырып жатыр?

1. Химия-10%
2. Ағылшын тілі-5 %
3. Орыс тілі-4 %
4. Математика -4 %
5. Физика-3 %
6. Орыс әдебиеті-3 %
7. Қазақ тілі -3 %
8. Қалыпты-68%

17. Қазір сізге психологтың көмегі қажет пе?

Ия -2% Жоқ-94% Кейде -4%

Бірінші курс студентінің колледж өмірі мен оқу–іс әрекетіне тиімді бейімделуі тұлға ретінде болашағының жақсы дамуына, жақсы кәсіби маман болып қалыптасуына кепіл бола алады. Жас жеткіншектің студенттік өмірге қосылуы жолында тұрған кедергі оның колледжге қалыптасқан динамикалық стереотиппен келуімен байланысты. Колледжге қабылдануымен қатар бұрынғы қалыптасқан стереотип бұзылып, жаңа түрі қалыптасады. Осы қалыптасу барысындағы кедергілерді дер кезінде анықтау маңызды. «Бейімделу» анкетасының қорытындысы бойынша студенттердің әлеуметтік-психологиялық бейімделуі анықталды. Анкета нәтижесі көрсеткендей студенттерге колледжде оқыған ұнайды. Колледждің ішкі тәртібі мен тобына тез үйренісіп кеткендігін көрсетеді.

Алайда, колледжге өз еркіңізбен түстіңіз бе деген сұраққа, Ия -96% Жоқ-4 % деп жауап берілген. Яғни, 4 % студент ата-анасының, туған-туысы немесе достарының қалауымен түскен. Болашақта мамандығына деген қызығушылығын арттыру жұмыстарының жүргізілу мәселесі туындады.

Сонымен қатар, қыркүйек-қазан айларындағы оқу үлгерімі бойынша студенттерде оқу пәндері бойынша қиындықтар туындаған:

1. Химия-10%
2. Ағылшын тілі-5 %
3. Орыс тілі-4 %
4. Математика -4 %
5. Физика-3 %
6. Орыс әдебиеті-3 %
7. Қазақ тілі -3 %
8. Қалыпты-68%

Пән мұғалімдерімен жеке жұмыстар жүргізілді. Әр топ бойынша сабақ беретін оқытушылармен директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары Ж.Т. Даулетбаевамен бірлескен жұмыстар жүргізілді. Оқу пәнінен қиындық көріп жүрген студенттерге, қосымша сабақтар қойылды. Нәтижесінде студенттердің оқу үлгерімі жақсарды.

Студенттердің ортаға бейімделуін жылдамдату мақсатында қыркүйек-қараша айларында «Қош келдің, 1-курс студенті» тимбилдинг, «Жаңа орта-жаңа өмір бастауы», «Жарасымды қарым-қатынас» психологиялық-ойын жаттығулар, «Арман болашаққа бастар жол», «Менің мамандығым-мақтанышым», «Тайм Менеджмент құпиясы», «Арман болашаққа бастар жол», «Менің мінез-құлқым» тақырыптарында тренингтер өткізілді.

Алайда, қосымша бақылау (іс-әрекеттері, топтағы студенттермен және оқытушылармен қарым-қатынасы, колледждің ішкі-тәртібін сақтау), тест нәтижесінде («Бейімделу анкетасы») 5 студенттің ортаға бейімделуі, жалпы психологиялық тұрғыдан мінез-құлқында түрлі өзгерістер бар екендігі анықталды.

Олар психологтың «Тәуекел тобы» (5 студент) тізіміне алынып, қосымша жұмыстар жүргізілуі керек екендігі анықталды.

Қыркүйек айынан бастап «Тәуекел тобындағы» студенттермен төмендегідей жұмыстар жүргізілді:

1. Психологиялық кеңес беру
2. Мазасыздану деңгейін анықтау». (Шкала реактивной личной тревожности Спилбергера-Ханина.) тесті
3. «Кактус» әдістемесі,
4. «Адам, үй, ағаш» проективті әдісі
5. Ата-аналарымен әңгімелесу
6. Отбасының әлеуметтік-материалдық жағдайын зерттеу
7. Топтық тренингтер
8. Қоғамдық, спорттық іс-шараларға қатыстыру. т.б.

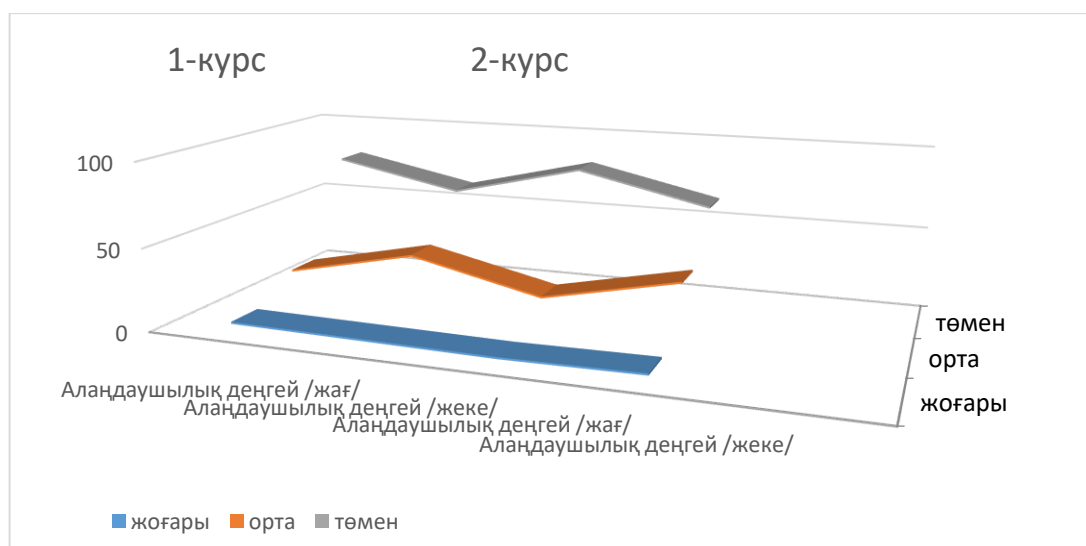
Көптеген жұмыстардың нәтижесінде 5 студенттің 4-еуі ортаға бейімделді, 1 студентпен жұмыстар әлі де жалғасын тауып келеді.

Қыркүйек айынан бастап колледж әкімшілігі, директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Д.А. Тайкпанова, психологтың, пән мұғалімдері, топ кураторлары, ата-аналарымен бірлескен жұмыс нәтижесінде 1-курс студенттерінің ортаға бейімделуі сәтті жүзеге асты.

Колледж студенттерінің арасында суицид оқиғалараның алдын алу мақсатында қазан-қараша айларында 1-2 курс /762 студент қатысты/ «Мазасыздану деңгейін анықтау». / «Шкала реактивной личной тревожности» (Спилбергера-Ханина) тесті алынып, қорытындыланды.

1-курс				
№		Жоғары	Орта	Төмен
1	Алаңдаушылық деңгейі (жағдайлық)	4%	18%	78%
2	Алаңдаушылық деңгейі (жеке)	3 %	35%	62%
2-курс				
		Жоғары	Орта	Төмен
1	Алаңдаушылық деңгейі (жағдайлық)	2%	17%	81%
2	Алаңдаушылық деңгейі (жеке)	3 %	34%	63%

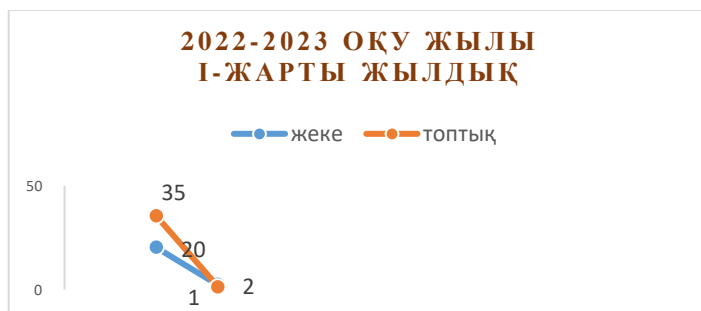
Қорытындысы төмендегідей:

Тест қорытындысы бойынша, мазасыздану жоғары студенттермен «Өмір шексіз керуен», «Өмір, сен маған қымбатсың», «Өмір баға жетпес байлық» тақырыптарындағы тренингер, «Күйзеліс себебі, салдары, алдын алу жолдары» баяндасы, «Қатыгездік қайдан шығады?» әңгімелесу, «Армандар картасы» /фотоколлаж жасау/, Отбасы мүшелерімен байланыс жасау, әңгімелесу, қызығушылықтарын зерттеу, бос уақытын тиімді ұйымдастыруға ат салысу, колледждегі мәдени-спорттық іс-шараларға қатыстыру, күнделікті бақылау жасау, студенттерге оң әсерін беріп, өмірге қызығушылықтары арттырды. Ата-анасымен, топ жетекшісімен бірлескен жұмыстар өз нәтижесін берді. «Мазасыздану деңгейі» жоғары студенттермен әлі де жұмыстар жалғасын табуда.

I-жарты жылдықта жүргізілген диагностика жұмыстары мониторингі

2022-2023 оқу жылы I-жарты жылдық			
		Жеке	Топтық
1	Студенттерге	20	35
2	Оқытушыларға	2	1

I-жарты жылдықта студенттерге, оқытушыларға, ата-аналарға топтық және жекелеген кеңестер ұйымдастырылады:

- өз іс-әрекеттіңді қалай жоспарлауға болады;
- өз эмоцияларын қалай басқаруға болады;
- күйзелісті қалай жеңеміз;
- достық қарым-қатынасты қалай қалыптастырамыз?
- емтиханға қалай тиімді дайындаламыз?

Нәтижесі төмендегідей:

2022-2023 оқу жылы I-жарты жылдық			
		Жеке	Топтық
1	Студенттерге	38	35
2	Оқытушыларға	10	1
3	Ата-аналарға	12	3

I- жарты жылдықта психологияның бес бағытын қамти отырып жылдық жоспар бойынша жұмыстар жүргізілді: диагностика, коррекциялық және дамыту жұмыстары, профилактикалық және ағарту жұмыстары, психологиялық кеңес беру, ұйымдастыру-әдістемелік жұмыс.

Психолог

А.Н. Абдикалыкова